

ΣΥΝΗΓΟΡΟΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ – ΟΛΛΑΝΔΙΚΗ ΠΡΕΣΒΕΙΑ
ΣΤΡΟΓΓΥΛΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΜΕ ΘΕΜΑ
«Ένταξη μεταναστών και μηχανισμοί διαμεσολάβησης και διαβούλευσης»

Ο Συνήγορος του Πολίτη (Κύκλος Δικαιωμάτων του Ανθρώπου) σε συνεργασία με την Ολλανδική Πρεσβεία πραγματοποίησε στις 15.2.2007 συνάντηση εργασίας με θέμα «Ένταξη μεταναστών και μηχανισμοί διαμεσολάβησης και διαβούλευσης», στην οποία συμμετείχαν φορείς της ελληνικής και ολλανδικής δημόσιας διοίκησης (κεντρικής και τοπικής αυτοδιοίκησης), ΜΚΟ, οργανώσεις μεταναστών και στελέχη του Έλληνα και του Ολλανδού Συνηγόρου του Πολίτη.

Στην εκδήλωση ήταν παρόντες και απεύθυναν χαιρετισμό ο Συνήγορος του Πολίτη, κ. Γιώργος Καμίνης, και ο Πρέσβυς της Ολλανδίας στην Ελλάδα, κ. Hans Förster.

Συντονιστής της συνάντησης εργασίας ήταν ο Βοηθός Συνήγορος Πολίτη στον Κύκλο Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, κ. Ανδρέας Τάκης, ο οποίος παρουσίασε και το πλαίσιο εργασιών επισημαίνοντας ότι η κοινωνική ένταξη των μεταναστών αποτελεί προτεραιότητα τόσο της ευρωπαϊκής, όσο και της εθνικής πολιτικής των κρατών μελών της Ε.Ε. και επιχείρησε αξιολόγηση του βαθμού «ωριμότητας» των χωρών της Ε.Ε. σε θέματα ένταξης μεταναστών διακρίνοντας αυτές σε «παλαιές» και «νέες» χώρες υποδοχής, αναφέροντας το παράδειγμα της Ολλανδίας και της Ελλάδας αντιστοίχως. Αναφορικά με την Ελλάδα ο κ. Α. Τάκης τόνισε την έλλειψη κοινωνικών δράσεων για την ένταξη των μεταναστών. Αναφέρθηκε επίσης στην αναγκαιότητα της προώθησης του κοινωνικού διαλόγου πέρα από τα υφιστάμενα προβλήματα της διαδικασίας χορήγησης και ανανέωσης αδειών διαμονής και νομιμοποίησης παρανόμων μεταναστών με στόχο την κοινωνική ένταξη των μεταναστών και τόνισε ιδιαίτερος την αναγκαιότητα της συμμετοχής στον διάλογο αυτόν των φορέων της διοίκησης και της κοινωνίας των πολιτών συμπεριλαμβανομένων και των μεταναστών στις χώρες υποδοχής.

Α΄ ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ

Στην α΄ συνεδρίαση με θέμα «Θεσμικό πλαίσιο και πολιτικές ένταξης: Εθνική και ευρωπαϊκή διάσταση» συμμετείχαν με εισήγηση από ο Γ.Γ. του Υπουργείου Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης & Αποκέντρωσης, κ. Πάτροκλος Γεωργιάδης, και ο προϊστάμενος του Τμήματος Εφαρμογής του νέου νόμου για την ενσωμάτωση του Υπουργείου Δικαιοσύνης της Ολλανδίας, κ. Henk Snoeken.

Από τον εκπρόσωπο του ΥΠΕΣΔΔΑ έγινε μια σύντομη ιστορική αναδρομή για την μετανάστευση στην Ελλάδα με ιδιαίτερη αναφορά στην είσοδο οικονομικών μεταναστών κατά την δεκαετία του 1990 και την ανετοιμότητα της ελληνικής δημόσιας διοίκησης και πολιτικής αναφορικά με την υποδοχή αυτών. Έγινε επίσης αναφορά στις νομοθετικές αλλαγές των τελευταίων ετών στα θέματα μεταναστευτικής πολιτικής και την μεταβίβαση της αρμοδιότητας για τα θέματα αδειών διαμονής από το Υπουργείο Δημόσιας Τάξης στο Υπουργείο Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης & Αποκέντρωσης, καθώς και στις διατάξεις του ισχύοντος νόμου 3386/2005. Επισημάνθηκαν, όμως, και τα χρόνια οργανωτικά και λειτουργικά προβλήματα, τα οποία εντοπίζονται στην διαδικασία χορήγησης και ανανέωσης της

άδειας διαμονής. Αναφέρθηκαν επίσης οι νομοθετικές ρυθμίσεις για τα θέματα ένταξης, οι οποίες ενσωματώνουν σχετικές οδηγίες της Ε.Ε., καθώς και η σύσταση της Εθνικής Επιτροπής για την κοινωνική ένταξη των μεταναστών.

Ο εκπρόσωπος του Υπουργείου Δικαιοσύνης της Ολλανδίας παρουσίασε την ισχύουσα νομοθεσία για την κοινωνική ένταξη μεταναστών, οι οποίοι αποτελούν το 20% του συνολικού πληθυσμού της Ολλανδίας, δίνοντας ιδιαίτερη έμφαση στα δύο νομοθετήματα (“Civic Integration Abroad Act” και “Civic Integration Act”), τα οποία αφορούν την διαδικασία ένταξης στην Ολλανδία, η οποία αρχίζει ήδη εκτός συνόρων για όσους επιθυμούν να εισέλθουν και να παραμείνουν για μεγάλο χρονικό διάστημα στην Ολλανδία. Η εφαρμογή των διατάξεων αυτών αφορά τους μετανάστες, οι οποίοι είναι νεοεισερχόμενοι στην χώρα για μη προσωρινό λόγο, καθώς και τους νόμιμα εγκατεστημένους στην Ολλανδία αλλοδαπούς, οι οποίοι δεν έχουν αποκτήσει την ολλανδική ιθαγένεια, και στόχο έχει την γρηγορότερη και καλύτερη ενσωμάτωση αυτών στην ολλανδική κοινωνία.

Ο νόμος για την «διαδικασία ένταξης εκτός συνόρων» ισχύει στην Ολλανδία από 15.03.2006, και οι προβλεπόμενες εξετάσεις τόσο για τα μέλη οικογένειας, όσο και για τους νεοεισερχόμενους αλλοδαπούς πραγματοποιούνται σε συνεργασία με τις αρμόδιες προξενικές αρχές στις χώρες προέλευσης των μεταναστών. Η σχετική νομοθεσία για τους ευρισκόμενους εντός της Ολλανδίας αλλοδαπούς έχει τεθεί σε ισχύ από 01.01.2007 και η αρμοδιότητα για θέματα ένταξης μεταναστών ανήκει τους Δήμους του τόπου κατοικίας των αλλοδαπών.

Στη συνέχεια τοποθετήθηκαν με παρεμβάσεις οι ακόλουθοι:

- κ. Χ. Πριόνας, Δ/ση Παιδείας, Ομογενών και Διαπολιτισμικής Εκπαίδευσης του Υπουργείου Εθνικής Παιδείας & Θρησκευμάτων για τα θέματα εκπαίδευσης των παλλινοστούτων, ομογενών, αλλοδαπών και προσφύγων (λειτουργία φροντιστηριακών τμημάτων, τάξεις υποδοχής διευτούς φοίτησης, διαπολιτισμικά σχολεία α' και β' βάθμιας εκπαίδευσης). Επίσης, έγινε αναφορά στα αποκεντρωμένα γραφεία της Διεύθυνσης σε Θεσσαλονίκη, Πάτρα και Ιωάννινα, καθώς και τα διάφορα προγράμματα («Καλλιπάτεια» κ.α), τα οποία λειτουργούν στην α' και β' βάρθμια εκπαίδευση.

- κ. Α. Τραγουλιάς, Δ/ση Αλλοδαπών του Υπουργείου Δημόσιας Τάξης για τους λόγους δημόσιας τάξης και τον αποκλεισμό των αλλοδαπών από την διαδικασία ένταξης σύμφωνα με το άρθρο 65 του ν. 3386/2005.

-κ. Μίλτος Παύλου, Ειδικός Επιστήμονας στο Συνήγορο του Πολίτη (Κύκλος Δικαιωμάτων του Παιδιού), ο οποίος τόνισε την αναγκαιότητα της αμοιβαιότητας της διαδικασίας ένταξης. Επισημάνθηκε η αναγκαιότητα της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης και ασκήθηκε κριτική για την έλλειψη διαπολιτισμικής εκπαίδευσης λόγω έλλειψης χρηματοδότησης και στόχων. Επίσης έγινε αναφορά σε θέματα ρατσισμού στην εκπαίδευση και θέματα εκπαίδευσης μεταναστών δεύτερης γενιάς.

- κα Σοφία Αμοριανού, Ειδικός Επιστήμονας στο Συνήγορο του Πολίτη (Κύκλος Κοινωνικής Προστασίας) αναφέρθηκε στα κοινωνικά δικαιώματα και την κοινωνική ασφάλεια των μεταναστών και σε θέματα συνταγματικής ισότητας στην αμοιβή και την κοινωνική ασφάλεια. Επιπλέον έγινε αναφορά στις διαπιστώσεις του ΣτΠ σχετικά με την καταβολή των κοινωνικών παροχών ή την αναστολή των παροχών αυτών λόγω καθυστέρησης της διαδικασίας άδειας διαμονής, όπως επίσης και για τα συναφή προβλήματα σχετικά με το δικαίωμα στην υγεία και την κοινωνική πρόνοια, και κατέληξε στη διαπίστωση ότι η υφιστάμενη νομοθεσία για τα θέματα αυτά λειτουργεί «ανασταλτικά» στη διαδικασία της ένταξης των μεταναστών.

- κ. Λάμπρος Μπαλτσιώτης, Ειδικός Επιστήμονας στο Συνήγορο του Πολίτη (Κύκλος Δικαιωμάτων του Ανθρώπου) αναφέρθηκε στο θέμα κτήσης της ιθαγένειας και τη διαδικασία ένταξης. Έγινε αναφορά στη νομοθεσία άλλων ευρωπαϊκών χωρών, όπως η Γερμανία, η οποία εισήγαγε το θεσμό του “ius soli” (υπό προϋποθέσεις) για τους μετανάστες δεύτερης γενιάς. Κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η κτήση της ιθαγένειας θα πρέπει να είναι το τέλος της διαδικασίας κοινωνικής ένταξης.

Ακολούθησαν ερωτήσεις και τοποθετήσεις από τους συμμετέχοντες σχετικά με :

- την κοινωνική ένταξη και την έλλειψη ειδικής νομοθετικής πρόβλεψης για την δεύτερη γενιά μεταναστών
- τα προβλήματα στην πρόσβαση στο καθεστώς του επί μακρόν διαμένοντος αλλοδαπού, όπως αυτό ορίζεται στο Π.Δ. 150/2006 (βλ. οδηγία 2003/109 ΕΕ)
- την έλλειψη υποδομής στην διαδικασία εκμάθησης της ελληνικής γλώσσας από τους μετανάστες, καθώς και απουσία εκμάθησης της μητρικής τους γλώσσας στην α' και β'βάθμια εκπαίδευση
- τον τρόπο ελέγχου της «κοινωνικής ένταξης» των μεταναστών για την κτήση του καθεστώτος του επί μακρόν διαμένοντος αλλοδαπού σε Ελλάδα και Ολλανδία.

Β' ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ

Κατά τη δεύτερη θεματική ενότητα παρουσιάστηκαν οι διαμεσολαβητικές δράσεις των δύο Συνηγόρων του Πολίτη αλλά και των φορέων τοπικής Αυτοδιοίκησης, με παραδείγματα τέτοιων πρωτοβουλιών που λειτουργούν ως παράγοντες άρσης του αποκλεισμού και ενίσχυσης της ένταξης των μεταναστών στην τοπική κοινωνία από τους Δήμους του Άμστερνταμ και των Αθηναίων αντίστοιχα.

Συγκεκριμένα από τον εκπρόσωπο του Δήμου του Άμστερνταμ παρουσιάστηκαν οι δράσεις της αρμόδιας Δ/σης Εκπαίδευσης Ενηλίκων και Ενσωμάτωσης με κύριο αξίωμα που αποτυπώνεται στην φράση: «κανείς να μην αποκλεισθεί» (“nobody excluded”). Στον συγκεκριμένο Δήμο, υπάρχει ολοκληρωμένο σύστημα ενίσχυσης της ένταξης, με προσωπικούς στόχους για τον κάθε μετανάστη (νεοεισερχόμενο, επί μακρόν διαμένοντα κλπ.). Σκοπός του συγκεκριμένου Δήμου (αλλά και των υπόλοιπων τοπικών κοινοτήτων) είναι να ενημερώνουν, να διευκολύνουν και να παρέχουν βοήθεια στην εκμάθηση γλώσσας, στην εύρεση απασχόλησης, καθώς και σε άλλα προβλήματα που πιθανόν αντιμετωπίζουν οι πολίτες τρίτων χωρών με την γραφειοκρατία, με στόχο τα επόμενα 4 χρόνια τουλάχιστον το 75% των μεταναστών να μπορούν να ομιλούν τη γλώσσα και να έχουν ενταχθεί κοινωνικά. Η χρηματοδότηση του προγράμματος (από διάφορες υπηρεσίες/φορείς/υπουργεία) για το έτος 2007 ανέρχεται στα 83 εκατομμύρια ευρώ. Βέβαια παράγοντες που αναμένεται να επηρεάσουν τις παραπάνω δράσεις τα αμέσως επόμενα χρόνια αποτελούν: ο νέος νόμος περί ενσωμάτωσης των μεταναστών, η παγκοσμιοποίηση (πολιτικές παγκοσμίως), η οικονομική ύφεση, η κλιμακούμενη βία κλπ. Τέλος, η παρουσίαση κατέληξε με το μήνυμα ότι για τις τοπικές κοινωνίες η συμμετοχή όλων πραγματικά έχει σημασία.

Αντίστοιχα από το Δήμο Αθηναίων έγινε μια σύντομη παρουσία του έργου της τελευταίας τετραετίας, από τότε δηλαδή που ξεκίνησαν οι πρώτες οργανωμένες

δράσεις για τους μετανάστες. Καταρχήν παρουσιάστηκε το διοικητικό πλαίσιο εξυπηρέτησης αλλοδαπών του Δήμου με την αναβάθμιση και τον εκσυγχρονισμό του Κέντρου Εξυπηρέτησης Αλλοδαπών (Κ.Ε.Α) (τόσο σε ανθρώπινο δυναμικό όσο και σε τεχνικά μέσα) με μνεία στη βελτίωση της διαχείρισης των αιτημάτων αδειών παραμονής. Έγινε αναφορά σε διάφορα προγράμματα του Δήμου Αθηναίων που απευθύνονται ως επί το πλείστον σε άτομα τρίτων χωρών (π.χ: στέγασης/σίτισης άστεγων αλλοδαπών, οικονομικής ενίσχυσης, παιδικές εξοχές, στήριξης πολιτιστικών δραστηριοτήτων καθώς και την λειτουργία του ραδιοφωνικού σταθμού που μεταδίδει σε 12 διαφορετικές γλώσσες). Τέλος εξαγγέλθηκαν μια σειρά μελλοντικών δράσεων για την κοινωνική ένταξη όπως η περαιτέρω ανάπτυξη των Διαπολιτισμικών Κέντρων, η δημιουργία συμβουλευτικού οργάνου για θέματα ένταξης στο Δήμο με συμμετοχή φορέων των μεταναστών καθώς και διδασκαλία μαθημάτων Ελληνικής γλώσσας στις μητέρες αλλοδαπών ανηλίκων μέσω των Παιδικών Σταθμών που φιλοξενούν τα παιδιά τους. Συμπερασματικά και από τις δυο κύριες εισηγήσεις αναδείχθηκε ότι η ένταξη των μεταναστών αποτελεί πλέον βασικό θέμα της τοπικής αυτοδιοίκησης και τονίστηκε ο νευραλγικός ρόλος της στον σχεδιασμό δράσεων για τη διαχείριση της διαφορετικότητας και της πολυμορφίας με ίσες ευκαιρίες για όλους ώστε να προάγεται η ιδέα της συνοχής.

Από την πλευρά Διαμεσολαβητικών θεσμών όπως ο Συνήγορος του Πολίτη της Ολλανδίας και της Ελλάδας έγινε αναφορά στην πρώτη περίοδο ενασχόλησης με θέματα που αφορούσαν μετανάστες με κοινά στοιχεία τον μεγάλο αριθμό αναφορών που σχετίζονταν με καθυστερήσεις στην άδεια παραμονής. Και οι δύο θεσμοί για την επίλυση του μεγάλου όγκου τέτοιων υποθέσεων ανέπτυξαν διαμεσολαβητικές τακτικές πιο ευέλικτες με έμφαση στην άμεση (τηλεφωνική ή μέσω φαξ) επικοινωνία με τις αρμόδιες υπηρεσίες και συνεργασία με ένα συγκεκριμένο υπάλληλο της υπηρεσίας που λειτουργεί ως «σύνδεσμος», ούτως ώστε η ενημέρωση για την εξέλιξη των ατομικών υποθέσεων να είναι η συντομότερη δυνατή. Επίσης πέρα από την επίλυση ατομικών περιπτώσεων –μακροπρόθεσμα- η δυνατότητα των Συνηγόρων να καταθέτουν προτάσεις για λειτουργικές και οργανωτικές βελτιώσεις των υπηρεσιών που παρουσιάζουν προβλήματα (στην συγκεκριμένη περίπτωση τις Περιφέρειες και τους Δήμους) οδηγεί στην αναβάθμιση και τη βελτίωση των παρεχόμενων υπηρεσιών προς τους πολίτες τρίτων χωρών. Ιδιαίτερα, από τη μεριά του Συνηγόρου του Πολίτη της Ελλάδας, τονίστηκε ότι η παρέμβαση της Αρχής σε θέματα μεταναστών έχει ενταξιακό προσανατολισμό.

Παρεμβάσεις και παρουσίαση του έργου τους στον τομέα της ενίσχυσης ενταξιακών δράσεων παρουσίασαν: α) εκπρόσωπος της ΙΝΕ-ΓΣΕΕ που υλοποιεί προγράμματα απασχόλησης σε συνεργασία και με άλλους φορείς καθώς και β) εκπρόσωπος του ΕΚΑ με δράσεις ενημέρωσης αλλοδαπών στη γλώσσα τους και παροχή βοήθειας στην ένταξή τους σε β'βάθμια όργανα.

Τέλος, στη συνεδρία αναπτύχθηκαν δυο επί μέρους θεματικές που αφορούν την κοινωνική ένταξη: α) της οικογενειακής συνένωσης και της ιδιαίτερης σημασίας που έχει για την ένταξη των υπηκόων τρίτων χωρών και β) την προοπτική ένταξης αλλοδαπών χωρίς νομιμοποιητικά έγγραφα. Σε αυτό το θέμα υπήρξε αντιπαράθεση των απόψεων της Διοίκησης (την οποία εκπροσώπησε το ΥΔΤ) με κύριο σημείο της παρέμβασης να μη λειτουργήσει η ένταξη ως πύλη νομιμοποίησης και αυτής των εκπροσώπων ΜΚΟ οι οποίοι ζητούν κοινές διαδικασίες ένταξης. Από τις ερωτήσεις που ακολούθησαν διεφάνη η ανάγκη διαβούλευσης για το ζήτημα θέτωντας στο

επίκεντρο του προβληματισμού τους μετανάστες (με ή χωρίς χαρτιά) που διατηρούν σοβαρούς δεσμούς με τη χώρα.

Γ' ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ

Στην τρίτη θεματική ενότητα παρουσιάστηκαν θεσμικά και μη μοντέλα οργάνωσης, εκπροσώπησης και συμμετοχής των μεταναστών στη δημόσια διαβούλευση για τη μεταναστευτική πολιτική, αναδείχθηκαν τα προβλήματα που αυτά εμφανίζουν, ενώ επιχειρήθηκε να εντοπισθούν οι λόγοι για τους οποίους τα μοντέλα αυτά πολλές φορές δεν λειτουργούν, προς τη κατεύθυνση εξεύρεσης τρόπων βελτίωσης και αποτελεσματικής λειτουργίας αυτών.

α. Κατά την παρουσίαση του κ. Γραμματικά, (policy officer της μη κυβερνητικής οργάνωσης Lize, συντονιστικό όργανο των νοτιο-ευρωπαίων Μεταναστών της Ολλανδίας) η έννοια της διαβούλευσης συνδέθηκε με την έννοια της «συμβούλευσης». Αναφέρθηκε ότι στην Ολλανδία η διαβούλευση των μεταναστών με την πολιτεία αποτελεί μια διαδικασία η οποία έχει ξεκινήσει στη χώρα εδώ και δύο δεκαετίες ενώ πλέον προβλέπεται ρητώς στο νόμο ότι ο αρμόδιος υπουργός οφείλει να συνδιαλέγεται/συμβουλευέται το αντιπροσωπευτικό όργανο των μεταναστών τρεις φορές το χρόνο. Το όργανο αυτό είναι το «πανολλανδικό όργανο για τους μετανάστες», το οποίο δύναται να επηρεάζει τις νομοθετικές επιλογές και το οποίο προέρχεται, ως τριτοβάθμιο όργανο, μέσα από διαδικασίες που διενεργούνται στις οργανώσεις μεταναστών (κοινότητες), σε τοπικό επίπεδο, και κατόπιν, σε περιφερειακό.

Ωστόσο, τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου του εν λόγω οργάνου δεν εκλέγονται αλλά ορίζονται, γεγονός το οποίο έθεσε ένα ζήτημα νομιμοποίησης του εν λόγω οργάνου. Σε κάθε περίπτωση κρίσιμο αναδείχθηκε το γεγονός ότι σε πρόσφατο έλεγχο «πιστοποίησης» των μεταναστευτικών οργανώσεων, μέσω της χρήσης ενός ερωτηματολογίου, αποδείχθηκε ότι οι 7 από τις υφιστάμενες 8 οργανώσεις πληρούσαν τα κριτήρια της αντιπροσωπευτικότητας.

Τέλος, επιχειρήθηκε να τεκμηριωθεί η αποκαλούμενη «άμεση πρόσβαση» των μεταναστών στη λήψη αποφάσεων της κυβέρνησης με την επίκληση δύο παραδειγμάτων, σύμφωνα με τα οποία επίμαχες κυβερνητικές αποφάσεις ανακλήθηκαν, κατόπιν παρέμβασης των μεταναστευτικών οργανώσεων (η απόφαση για τη διακοπή της διδασκαλίας μαθημάτων μητρικής γλώσσας για τα παιδιά των μεταναστών καθώς και η απόφαση σύμφωνα με την οποία όσοι μετανάστες ελάμβαναν επίδομα κοινωνικής πρόνοιας για ανικανότητα θα είχαν τη δυνατότητα να επιστρέψουν στη χώρα καταγωγής τους και να λαμβάνουν, από την Ολλανδική κυβέρνηση μηνιαίο επίδομα της τάξης των 350 ευρώ).

β. Κατά την εισήγηση του κ. Αλέξανδρου Ζαβού (Πρόεδρος του Ινστιτούτου Μεταναστευτικής Πολιτικής) αναλύθηκε η σύσταση της Εθνικής Επιτροπής Κοινωνικής Ένταξης ενώ αναφέρθηκε ότι η χρησιμότητα και η αποτελεσματικότητα αυτής αναμένεται να αναδειχθεί στο μέλλον. Ωστόσο τονίστηκε ότι δεν έχει μέχρι σήμερα λυθεί το ζήτημα της θεσμικής εκπροσώπησης των μεταναστών στο βαθμό που προτάσσεται η εξεύρεση τρόπου ανάδειξης των νομίμων εκπροσώπων των μεταναστευτικών οργανώσεων αλλά και των μη κυβερνητικών οργανώσεων.

γ. Κατά την εισήγηση του κ. Μοανία (Πρόεδρος του Ελληνικού Φόρουμ Μεταναστών) παρουσιάστηκε μια σύντομη ιστορική αναδρομή της πορείας οργάνωσης και λειτουργίας των μεταναστευτικών οργανώσεων, αρχής γενομένης με την πρωτοβουλία του ΥΠΕΞ, το 1996, όταν και αναζητήθηκαν υπάρχουσες οργανώσεις προκειμένου να συσταθεί το ευρωπαϊκό φόρουμ μεταναστών, κατόπιν αιτήματος της ευρωπαϊκής κοινότητας. Με παρόμοια «κυβερνητική» πρωτοβουλία ξεκίνησε η λειτουργία και του Δικτύου Μεταναστών και Προσφύγων, ωστόσο, κατά το έτος 2001 το ΥΠΕΣΔΑ αρνήθηκε οποιαδήποτε συμμετοχή των μεταναστευτικών οργανώσεων κατά την εκπόνηση του Ν.2910/2001.

Το 2002 συστάθηκε το Ελληνικό Φόρουμ Μεταναστών, το οποίο ξεκίνησε με τη συμμετοχή 9 κοινοτήτων μεταναστών ενώ σήμερα απαριθμεί 30 κοινότητες. Δύναται να συμμετάσχει ως παρατηρητής στην ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΠΟΛΙΤΩΝ του Δήμου Αθηναίων, ωστόσο μέχρι σήμερα ουδέποτε κλήθηκε μέλος της. (κατά την πορεία της συζήτησης προέκυψε ότι η εν λόγω επιτροπή ουδέποτε συγκλήθηκε). Οι σκοποί του εντοπίζονται στην βελτίωση των πολιτικών για τους μετανάστες, των σχέσεων με τη τοπική κοινωνία, με τους θεσμούς και φορείς καθώς και της αυτοοργάνωσης.

Ως κρίσιμα για το ζήτημα της ένταξης των μεταναστών ετέθησαν, από τον κ. Μοανία, η ενδεχόμενη οργάνωση, σε συνδικαλιστικό επίπεδο, των μεταναστών, η ενεργός συμμετοχή στην τοπική αυτοδιοίκηση, η εξεύρεση τρόπων εκμάθησης των ελληνικής γλώσσας ενώ η ανάγκη χρηματοδότησης των οργανώσεων εμφανίστηκε επιτακτική, σε αντιδιαστολή, τουλάχιστον με τις μη κυβερνητικές οργανώσεις οι οποίες επωφελούνται χρηματοδοτήσεων στο πλαίσιο υλοποίησης κοινοτικών προγραμμάτων.

Ακολούθησε παρουσίαση παρεμβάσεων

Α. Η κα Κουτρούμπα (ειδική επιστήμονας στον Κύκλο Δικαιωμάτων του Ανθρώπου) ανέδειξε τον ρόλο των ΜΜΕ στην ένταξη των μεταναστών, με γνώμονα την κατά τεκμήριο «διδυμική» αυτών. Εντοπίστηκε το αρνητικό κλίμα που πολλές φορές τα μέσα καλλιεργούν και το οποίο συντηρείται από τον επιθετικό λόγο και την αποσιώπηση γεγονότων ενώ τέλος προκρίθηκε η αναγκαιότητα παραχώρησης «βήματος» στους μετανάστες, χώρου και χρόνου προκειμένου να ακουστεί η φωνή τους, καθώς πολλοί έχουν δώσει σημαντικά δείγματα γραφής.

Β. Ο κος Σιμόπουλος (ειδικός επιστήμονας στον Κύκλο Δικαιωμάτων του Ανθρώπου) έθεσε δύο βασικά ζητήματα τα οποία δέον να επιλυθούν προκειμένου να διεξαχθεί ομαλά η διαδικασία ένταξης των μεταναστών. Πρόκειται για την ανεύρεση κριτηρίων νομιμοποίησης των μεταναστευτικών οργανώσεων και τη χρηματοδότηση αυτών. Ως κριτήρια, για την πρώτη περίπτωση θα μπορούσαν να αναζητηθούν η αντιπροσωπευτικότητα και η μαζικότητα αυτών, καθώς τονίστηκε ότι στους μετανάστες απαντώνται πολλά ιδιαίτερα κοινωνικά χαρακτηριστικά επί τη βάση των οποίων αυτοί πολλές φορές οργανώνονται (π.χ φύλο, είδος εργασίας, συγκεκριμένος τόπος καταγωγής κ.λπ). Ωστόσο, το ζήτημα της χρηματοδότησης παρέμενε εκκρεμές.

Στη πορεία της συζήτησης, κατά την οποία συμμετείχαν με παρεμβάσεις, η κα Κ. Πούτου (εκπρόσωπος της οργάνωσης «Αρσις»), η κα Χ. Ρουγγέρη (σύμβουλος στο ΥΠΕΞ), ο κος Φρέντι Τζιμπάντι (Πρόεδρος του Παναφρικανικού Συνδέσμου Μεταναστών)

και η κα Έντα Γκέμι (εκπρόσωπος της οργάνωσης «Στέκι Πολιτισμού Αλβανών Μεταναστών στην Ελλάδα») ακούστηκαν απόψεις οι οποίες εντοπίζουν ζητήματα

έλλειψης συνείδησης διαβούλευσης στη χώρα μας, αδυναμίας πρόσβασης στο δημόσιο υλικό (π.χ σχέδια π.δ) καθώς και έλλειψης δυνατότητας πρόσβασης στους ανθρώπους που διατυπώνουν τις υπό διαβούλευση θέσεις.

Ιδιαίτερος προβληματισμός ετέθη από τον εκπρόσωπο της κοινότητας των Φιλιπινέζων, κο John Valencia, καθώς, λόγω των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών της κατηγορίας αυτής (πρώτη κατηγορία μεταναστών στην Ελλάδα, 80% γυναίκες οι οποίες καλύπτουν συγκεκριμένες θέσεις εργασίας, πολλές φορές χρησιμοποιούν μόνο την αγγλική γλώσσα, ενώ οι δεσμοί εξάρτησης που αποκτούν με τους εργοδότες είναι ιδιαίτεροι) η απομόνωση αυτών είναι μεγάλη, ενώ η ένταξη προσλαμβάνει διαφορετικό νόημα.

Κατά το τέλος της συζήτησης τονίσθηκε και πάλι η αναγκαιότητα εξεύρεσης ασφαλούς τρόπου πιστοποίησης των οργανώσεων, ως απαραίτητη προϋπόθεση για την επίτευξη της διαβούλευσης, της ισχυροποίησης των θέσεων των οργανώσεων αλλά και της, με συνέπεια, ανάληψης των ευθυνών συμμετοχής τους ή μη στη διαβούλευση, προς τη κατεύθυνση της αποτελεσματικής ένταξης αυτών. Η πιστοποίηση δε, φάνηκε να δύναται να επέλθει μέσω της χρηματοδότησης, με όλους του κινδύνους που αυτό ενέχει, ως προς την ασφαλή διάθεση των κονδυλίων, ενώ, όπως τόνισε ο κος Γραμματικός, κατά τη πρακτική της ολλανδικής κυβερνητικής πολιτικής, η κυβέρνηση χρηματοδοτεί τις οργανώσεις, οι οποίες με τη σειρά τους συστήνουν το προαναφερθέν τρίτοβάθμιο όργανο, γεγονός που τις καθιστά αναγνωρισμένους θεσμικούς συνομιλητές της πολιτείας.